St. 306 POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI (CORRISPONDENZA CON IL PORTO) V Trstu, v sredo 27. decembra 1922 Posamezna številka 20 cent. Letnik XLVII

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Gerbec. — Lastnik tiskarne Edinost. Tisk tiskarne Edinost. Naročnina za mese: L 7.—, 3 mesece L 20.—, pol leta L 3[illegible] Za inozemstvo mesečno 4 lire več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Položaj na Poljskem

Splošna evropska povojna kriza se javlja v treh smereh: gospodarstvo, socialna gibanja, razdražena duševnost narodov so činitelji te povojne krize. Razume se, da ti činitelji vplivajo medsebojno drug na drugega. Gospodarska kriza zamore dovesti do socialnih pokretov revolucionarnega značaja, socialna gibanja pa vzbude odpor pri onem delu naroda, ki vidi v internacionalizmu veliko nevarnost za svoj narod in državo. Bojno razpoloženje strank dovaja do ostrih sporov. In tako vidimo, da je postalo danes skoraj nekaj navadnega, da se politične stranke pobijajo z ognjem in mečem. To je danes na splošno slika vseh družabnih organizmov v Evropi.

Nasledstvene države se morajo boriti poleg s posledicami splošne evropske materialne in idejne krize tudi s težkočami, ki so dane v tem, ker je treba tu takorekoč na novo ustvarjati državne temelje.

Med nasledstvenimi državami se mora posebno Poljska boriti s takimi težavami, kakoršnih ne pozna morda nobena druga nasledstvena država. Poljska država se nahaja že od samega postanka sem takorekoč v stalni krizi.

Takoj spočetka je bila Poljska izpostavljena boljševiški poplavi. Prišlo je do vojne z Rusijo in zopet so varšavska obzidja videla pred seboj ruske Kozake, toda skrajna nevarnost in zavest, da bi boljševiška zmaga pomenila konec poljske samostojne države, je vzbudila silen odpor v poljskem narodu; zato ni čudno, da je bila rdeča vojska premagana. Ko je bila ruska nevarnost odpravljena, je bilo tu vprašanje Gornje Slezije, ki je držalo ves narod v napetosti. Poleg tega pa splošno obubožanje ljudstva, ki prebiva na ozemlju, koder so se valile dolga vojna leta miljonske armade. Valutna kriza in z njo združene gospodarske posledice so tlačile in tlačijo še danes vso javno in zasebno ekonomijo.

K vsem tem težavam se pridružuje še okoliščina, da ni današnja Poljska enonarodna država, zakaj na tem ozemlju, ki tvori danes poljsko državo, žive velike narodne manjšine Rusov, Nemcev, Litvincev in Judov. Tudi je treba pomisliti, da je poljsko prebivalstvo po raznih pokrajinah kaj različno po kulturi in duševnosti. Današnja Poljska je podedovala zemlje in narode, ki so živeli v treh različnih državah. Strniti vse te dežele v eno kompaktno državno in gospodarsko celoto je zelo težavno. Zato je treba, da preide mnogo časa, dokler skupni interesi zvarijo ta različna ljudstva v en družabni organizem.

Vsled teh težav, s katerimi se mora boriti mlada poljska država, ni čuda, da je tudi politično življenje burno vzvalovelo takoj po polomu osrednjih vlasti in da so razne politične stranke nastopale skrajno ostro druga proti drugi, kar pa je utemeljeno tudi v temperamentu poljskega naroda. Saj vemo iz zgodovine, da je bil eden glavnih vzrokov propada nekdanje poljske države strankarstvo vladajočega razreda bojarjev. Te stranke so se pobijale med seboj in se niso ustrašile niti meščanskih vojn, puščajoč iz vidika skupne interese naroda in države. Znameniti «veto» v nekdanjih poljskih parlamentih je bil izraz strankarske zagrizenosti in sebičnega kampanilizma poljske žlahte, ki je tvorila tedaj poljsko družbo in državo.

Zadnji politični dogodki v Varšavi, ki so kulminirali v umoru predsednika republike Narutowicza nam pričajo, da se nahaja Poljska v veliki politični krizi. Duh nasilja se je polastil onega dela naroda, ki si lasti pravico, da je edini nosilec države in predstavnik Poljstva. In to so poljski nacionalisti, ki bi hoteli nekako posnemati italijanski fašizem ter uveljaviti njega metode proti narodnim manjšinam.

Pri zadnjih volitvah, ki so bile zelo burne so manjšine nastopale složno in so posebno na vzhodu dosegle take uspehe, da je ta okolščina nacionaliste zelo podžgala. Uspehi manjšin pa so omogočili sestavo takozvanega bloka levice v parlamentu, ki ima večino. V tem bloku stoje razen omenjenih narodnih manjšin socialisti, judje, kmetska stranka i. dr., desnico pa tvorijo konservatvici, ljudska stranka, agrarci. Ta grupacija odgovarja, kakor razvidno, deloma tudi razredni in socialni diferenciaciji. Torej nič čudnega, če so nasprotstva med levico in desnico tako velika, da se zde nepremostljiva.

Umorjeni predsednik poljske republike Dr. Gabrijel Narutowicz, po poklicu profesor tehnologičnega inštituta, kot politična oseba ni bil v Evropi posebno poznan. Njegova izvolitev je presenetila nacionalistične kroge. Izvoljen je bil z večino 62 glasov. Po njegovi izvolitvi so nacionalisti uprizorili krvave demonstracije v Varšavi in položaj je postal skrajno napet, tako da je stala Poljska pred meščansko vojno. Toda ravno umor glavarja države je oslabil stališče prenapetih nacionalistov.

Vsi zdravo misleči ljudje so takoj obsodili ta zločin in tudi s svojim odločnim nastopom preprečili izbruh meščanske vojne, ki so jo nameravali izzvati skrajni elementi v nacionalističnem taboru. Ogromna udeležba pri pogrebu pokojnega glavarja poljske države je pač dokaz, da ima levi blok tudi v Poljakih večino na svoji strani.

Novoizvoljeni predsednik Stanislav Wojciechowski je tudi predstavnik levice. Takrat je dobil 71 glasov večine, torej 9 več nego pokojni Narutovicz. Iz tega je razvidno, da je levica kompaktna in si ne misli tako poceni pustiti iztrgati iz rok oblasti.

Seveda bi bilo napačno misliti, da je boj med levico in desnico že popolnoma odločen. Parlamentarni blok desnice, ki šteje okoli 230 članov, je pač zadosti močan, da bo delal velike preglavice vladi. Vprašanje je, ali bo desnica tudi v praksi priznala sedanjega glavarja poljske republike, ali pa ga je prištela med «izdajalce», kakor je to storila glede Narutowicza, in tako ustvarila psihološko razpoloženje za imenovani zločin.

Po neznanskih žrtvah in po več kot stoletnem razkosanju so dosegli Poljaki ideal svojih največjih rodoljubov. Danes je Poljska tako velika, kot so si jo upali sanjati le največji optimisti poljske bodočnosti. Poljski državniki, ki so skovali današnjo Poljsko, so si svojevoljno naprtili miljone tujerodnih narodov, zato je njihova dolžnost, da nosijo tudi posledice te okolščine. Narodne manjšine morajo biti spoštovane in se morajo počutiti v novi državi udobno in doma, ako naj tvorijo državo vzdržujoč element. Kdor bi hotel drugače, ta bi pripravljal Poljski usodo Avstro-Ogrske, ki je poginila vsled upora tlačenih narodov, ki so se dvignili ter vrgli jarem raz sebe, ko se jim je ponudila ugodna prilika.

Italija

Gospodarski ukrepi Italije za Reko

RIM, 25. Agencija «Stefani» javlja: Številna in težka vprašanja, ki jih je morala vzeti nacionalna vlada v pretres že takoj po svoji ustanovitvi, niso ovirala ministrskega sveta, da bi se ne brigal za žalostno stanje, v katero je prišla Reka po treh letih gospodarskega mrtvila. Z namenom, da bi pospešila izvršitev potrebnih ukrepov za povzdigo reškega gospodarstva je vlada poverila finančnega ministra z nalogo, da prouči najnujnejša vprašanja izmučenega kvarnerskega mesta in da ukrene potrebne ukrepe. Prve dni decembra je finančni minister De Stefani poslal na Reko posebnega finančnega delegata v osebi dr. Rosboca, dobrega poznavatelja vseh tamošnjih vprašanj, z nalogo, da prouči razna vprašanja, od katerih je odvisna obnova mesta. Te dni so bili končno določeni razni zelo važni ukrepi, o katerih je minister De Stefani obvestil reško delegacijo pod vodstvom prof. De Pollija, vladnega predsednika, in sestavljeno od zastopnikov narodnih strank. Ukrepi se tičejo zemljiškega kredita, reške industrije in plovbe. Ti ukrepi se bodo udejstvili takoj in bodo imeli gotovo dobre uspehe. Na Reki se bo otvorila podružnica Italijanskega zemljiško-kreditnega zavoda. Dokler ne bo mogel zavod začeti s svojim poslovanjem, bo vršila tozadevne posle Banca d'Italia, ki bo začela s tozadevnim delom že s prihodnjim tednom. Da bi vlada prišla v okom hudi brezposelnosti, je določila, da se poprava kr. izvidnice «Quarto» izvrši v reški ladjedelnici, ki bo tako lahko zaposlila velik del sedaj nezaposlenega delavstva. Tudi o položaju drugih industrijskih podjetij se je dobrohotno razpravljalo, predvsem v kolikor gre za eventuelne carinske olajšave v trgovini s kraljevino. Ukrenili se bodo bržkone tudi potrebni ukrepi za povzdigo domače trgovine. Z ozirom na poseben položaj Reke je bilo tudi sklenjeno, da se še nadalje ohrani podpirana linija Reka-Marsilja, v kateri vidijo reški ladjedelci in trgovci podlago za delno obnovitev mesta. Ta ukrep bo zelo obremenil državno bilanco, vendar pa se zdi upravičen ne samo zaradi važnosti te linije, temveč tudi zaradi tega, ker vlada noče še povečati brezposelnosti in se hoče vsled tega izogniti razpravi osem parnikov, ki so jih reški ladjedelci dali na razpolago za to linijo.

Vlada tudi namerava odpraviti potne liste za potovanje med Italijo in Reko in tako odstraniti vse ovire vzajemnih stikov; bržkone se bo to zgodilo že z začetkom novega leta.

Vest o teh ukrepih je bila sprejeta z velikim zadoščenjem od Rečanov, ki vidijo, da je nova vlada udejstvila v malo dneh velik del obljub, ki so ponavljale skozi tri leta in nikdar izpolnile.

Fašisti proti združitvi svojih sindikatov z drugimi — Fašisti in nacionalisti — Reforma volilnega reda in ustave

RIM, 26. Kljub božičnim praznikom so ostali skoraj vsi ministri v Rimu ter niso šli na «božične počitnice» k svojim družinam. Ministrski predsednik je imel na božično vilijo ves dan važne pogovore o raznih zadevah. Predpoldne je med drugimi sprejel tudi g. Edmonda Rossonija, glavnega tajnika fašistovskih sindikatov, ki mu je poročal o položaju v omenjenih organizacijah in o njihovem razvoju.

Na polju fašistovskega sindikalizma se razvija v zadnjem času posebno živahna delavnost med duševnimi delavci, kateri da se vpisujejo v čezdalje večjem številu. G. Rossoni je sporočil Mussoliniju, da so fašistovski sindikati razdelili do sedaj že nad 250.000 članskih izkaznic. Nedavno je pristopila k fašizmu tudi italijanska delavska zbornica v Carigradu.

G. Rossoni je poročal Mussoliniju tudi o vprašanju združitve vseh delavskih sindikatov v enotno organizacijo ter je pri tej priliki naglašal, da so fašistovski sindikati proti vsakemu takšnemu poskusu in da stojijo na stališču popolne samostojnosti. To svoje naziranje je potrdil g. Rossoni tudi pozneje v pogovoru s časnikarji. Pri tej priliki mu je bilo stavljeno vprašanje, ali smatra vest, da bo splošna delavska zveza razpuščena, za resnično. Odgovoril je, da se mu to ne zdi verjetno, pač pa misli, da bo omenjena organizacija prišla tudi brez tega v kratkem ob vso svojo veljavo.

Drugo vprašanje, ki je bilo kljub prazniku v ospredju na vidnem mestu dnevnega reda vsakdanjih razprav, je vprašanje razmerja med fašisti in nacionalisti. V dobro obveščenih krogih se zatrjuje, da se vršijo med raznimi fašistovskimi in nacionalističnimi prvaki pogajanja o popolni stopitvi obeh organizacij ter da so tozadevna pogajanja že toliko napredovala, da je pričakovati v najkrajšem času dalekosežnih odločitev v tem oziru. Da ni ta vest brez podlage, bi pričala med drugim tudi izjava, ki jo je podal voditelj italijanskega nacionalizma Enrico Corradini poslancu Bottai-ju. V tej izjavi je rekel Corradini, da so voditelji nacionalizma storili važen korak na poti k tej spojitvi že tedaj, ko so dali udeležbi Italije v svetovni vojni naroden značaj. Že tedaj da je bilo edinstvo med fašizmom in nacionalizmom gotovo dejstvo in tem bolj da je danes. Obe organizaciji se morata vsled tega tudi formalno zediniti, ker to veleva že stvarna potreba. Po mnenju g. Corradinija je za strnitev fašizma in nacionalizma več razlogov, med katerimi najglavnejši pa da je ta, ker da se bo sporedno obstajanje fašjev in nacionalističnih odsekov moralo izpremeniti v medsebojno pobijanje.

Tretje vprašanje, ki je v večji ali manjši zvezi z obema gornjima, je vprašanje obsežnosti fašistovskega programa. «Popolo d'Italia» je objavil izjavo g. Michela Bianchija, bivšega glavnega tajnika fašistovske stranke in sedanjega glavnega tajnika ministrstva za notranje zadeve, iz katere je razvidno, da bo vztrajal fašizem na svojem stališču, da se mora delokrog države skrčiti na njene bistvene politične in juridične vloge. Država mora izročiti velik del orgovornosti državnim strokovnim svetom in mora priznati volilno pravico tudi stanovskim in gospodarskim udruženjem. Dosledno temu pa da se bo morala oblast in vloga parlamenta omejiti. V področje parlamenta bi spadala le vprašanja, ki se tičejo poedinca kot državljana in države kot organa za udejstvovanje in za zaščito najvišjih nacionalnih interesov, medtem ko bi spadala v področje strokovnih svetov ali odborov vprašanja, ki se tičejo raznih oblik delovanja državljanov kot pridelovalcev. Po uvedbi te nove oblike predstavništva bi imeli oni državljani, ki se socialnega življenja dejanski udeležujejo, dvojno volilno pravico: politično, ki bi bila skupna vsem polnoletnim državljanom, in razredno, od katere bi bila takoimenovana «mrtva telesa» izključena.

V nadaljevanju svoje izjave govori g. Bianchi o reformi volilnega reda in naglaša, da jo fašistovska stranka hoče izvesti na vsak način. Kar se tiče odpora s strani popolarov, ki so najsrditejši zagovorniki sorazmernega volilnega reda, je rekel, da ne misli, da bo popolarska stranka vztrajala v svojem odporu za vsako ceno. Glede nevarnosti, da bi se po volilni reformi pojavila nevarnost zveze vseh drugih strank proti fašizmu, ako se sprejme v reformi določila, da pripade večini ¾ poslancev, je rekel Michele Bianchi, da se take zveze ni bati, kajti poleg fašistov in nacionalistov predstavljajo le še socialisti in popolari stranke ljudskih množic, medtem ko so vse demokratične in liberalne stranke pravzaprav le parlamentarne skupine, ki nimajo v narodu nikake zaslombe. Prepričan je, da bodo nove volitve dale Italiji v XXVII. zakonodaji zbornico z enodušno večino, katera bo omogočila izvršitev obsežnega programa, ki si ga je začrtala nova vlada.

Pred razpustitvijo kraljevih stražnikov.

RIM, 26. Listi javljajo, da se bo na prihodnji seji ministrskega sveta razpravljalo med drugim tudi o razpustitvi zbora kraljevih stražnikov, ki bodo večinoma pridelieni orožniškemu zboru.

Jugoslavija

Italija in Jugoslavija — Še vedno vprašanje rapallske pogodbe

ZAGREB, 25. Poleg notranje politike, ki je sedaj posvečena izključno le pripravam za volitve, katere so že dobile označje precej ostrega boja med posameznimi strankami, časopisje ne pušča z vida vnanje politike, v kateri prevladuje vprašanje odnošajev med Jugoslavijo in Italijo. Sedanje razmerje med tema dvema državama tišči kakor mora vnanjo politiko obeh držav in pritiska k tlom mlado Jugoslavijo v njenem vzmahu na gospodarskem in političnem polju.

Rapallska pogodba, glede katere so bile ratifikacijske liste izmenjane med italijanskim ministrom vnanjih stvari in jugoslovenskim poslanikom že 2. februarja 1921., ni izvršena še danes. Italiji se je posrečilo pridobiti jugoslovensko vlado za sklenitev izvršilnega dogovora k rapallski pogodbi, ki je bil sklenjen v Sv. Margeriti in ki še vedno čaka na ratifikacijo s strani italijanskega parlamenta. Odnošaji med obema državama pa so medtem ostali skoraj enako napeti. Lahko se celo reče, da je ravno rapallska pogodba, katere namen bi bil moral biti vzpostavitev prijateljskih stikov med Italijo in Jugoslavijo, poostrila razmerje med obema državama skoraj do skrajne mere. V jugoslovenski javnosti povzroča ta politika odlašanja s strani Italije silno razburjenost. Vprašanje registracije rapallske pogodbe pri Društvu narodov prihaja zopet na dnevni red. Ves tisk zahteva od vlade, naj ne čaka zastonj, kakor je čakala že dve leti. «Riječ» zavrača pisanje rimske «Tribune», ki pravi, da imajo vesti o nameravanem registriranju rapallske pogodbe pri Društvu narodov izvir v protitalijanskih manevrih in da bi bila z registracijo pri Društvu narodov odvzeta glavna oznaka te pogodbe, sklenjene na podlagi vzajemnega zaupanja brez sodelovanja tretjih; ko bi ta pogodba dobila mednarodni pečat, bi ne imela več oznake globoke zaupnosti med obema državama pogodbenicama.

«Riječ» opozarja, da je Italija kmalu zanikala skupne cilje bodočnosti, ki so tvorili podlago za sklepanje te pogodbe in da se ta pogodba proglaša na italijanski strani za največjo nesrečo Italije in le za etapo na poti nadaljnjih zavojevanj na vzhodni obali Jadrana. List pravi, da je ta dogovor po krivdi italijanske politike izgubil moralno opravičbo dogovora med dvema strankama in da je jugoslovenska vlada prisiljena, da mu da z registracijo pri Društvu narodov mednarodni pečat: to tem bolj, ker se spričo dveletnega zavlačevanja izvršitve te pogodbe in spričo izjav, da je ta pogodba, kljub žrtvam, na katere je Jugoslavija pristala pri njenem sklepanju, le etapa za nadalnja zavojevanja, ne more zahtevati od jugoslovenske vlade še nadalnjega neomajnega zaupanja v lojalnost italijanske politike.

V istem zmislu pišejo «Narodna Politika», «Obzor» in drugi listi.

Zakaj rapaliska pogodba še ni registrirana

BELGRAD, 26. «Tribuna» javlja iz zanesljivega vira, da je jugoslovenska vlada sklenila odgoditi registracijo rapallske pogodbe do 17. januarja 1923., da bi na ta način dala italijanski vladi možnost, da italijanski parlament, ki se sestane 16. januarja 1923. izrazi svoje naziranje o konvencijah, sklenjenih v St. Margheriti. Ako italijanski parlament ne ratificira konvencij, izvirajočih iz rapallske pogodbe, bo Jugoslavija brez ozirov predložila rapallsko pogodbo v registracijo Zvezi narodov. Ta sklep je priobčil dr. Ninčić novemu poslaniku na jugoslov. dvoru marchesu Negrettiju, ki je zaprosil jugoslov. vlado, naj odgodi registracijo do sestanka italijanskega parlamenta.

Bivša črnogorska kraljica Milena se vrne v Jugoslavijo.

PARIZ, 26. «Matin doznava, da je bivša črnogorska kraljica Milena prosila za dovoljenje, da se sme vrniti v Jugoslavijo zaradi ureditve vprašanja apanaže članov bivše kraljevske hiše. Kraljica bo baje priznala jugoslovensko kraljestvo in prenehala vsako gibanje proti njemu.

Vstop Grčije v Malo entento

LONDON, 27. Listi poročajo vnovič vesti, ki trde z vso gotovostjo, da se je pri zadnjem sestanku med jugoslovenskim zunanjim ministrom dr. Ninčićem in Venizelosom dosegel načelni sporazum za vstop Grčije v Malo entento. Po lausannski konferenci se bo vršil v Belgradu sestanek med dr. Benešem, dr. Ninčićem, Duco in Venizelosom.

Pred novim prevratom v Grčiji

LONDON, 26. Reuterjeva agencija javlja iz Malte: Po absolutno zanesljivih vesteh, ki so prišle iz Aten v Malto, se pripravljajo v Grčiji novi hudi neredi. Med prebivalstvom vlada veliko razburjenje. Govori se o neki protirevoluciji, in obstojajo znaki, ki kažejo na to, da se pripravlja. Večje število revolucionarcev je že zapustilo Grčijo. Gibanje ni naperjeno proti kralju, ki je zelo popularen, temveč proti militaristom.

Poljska

Potovanje poljskih dijakov po Italiji

VARŠAVA, 25. Te dni je odpotovala skupina dijakov in dijakinj varšavske univerze v Italijo, kjer si bo ogledala glavna mesta. Skupina je sestavljena od 10 dijakinj in 14 dijakov in potuje pod vodstvom prof. Tadeja Zielinskega in prof. Marije Kaliczycke. Izlet je organiziral italijansko-poljski krožek «Leonardo da Vinci». Poljski dijaki se bodo ustavili v Rimu, v Benetkah, v Bolonji in Firencah. Pozneje bodo italijanski dijaki vrnili poljskim dijakom obisk.

Rusija

Sovjetska Rusija in Turčija

LONDON, 25. Listi javljajo iz Moskve: Kamenev je izjavil na kongresu sovjetov, da je skupni cilj Grčije in Anglije izpremeniti Turčijo v ogromno kolonijo. Sovjeti — je pripomnil — bodo ostali prijatelji Turčije, dokler bo ta kazala protiimperialistične namene, toda zapustili jo bodo, če se bo podvrgla angleški politiki.

Nemčija

Razmere na nemškem književnem trgu — Vpliv vojne na razvoj nemške znanosti

BERLIN, 25. Wolfova agencija javlja: Prof. Harnack ugotavlja v svojem odgovoru na članek viskonta Haldaneja o sedanjem stanju nemške znanosti, da veliko nemških znanstvenikov trpi zaradi pomanjkljive hrane in da je na tisoče dijakov prisiljeno smatrati študij za postranski poklic, ker so si predvsem prisiljeni služiti kruh. Viskont Haldane je pisal v svojem članku, da je znanstvena in literarna produkcija Nemčije še precej znatna, toda Harnack ugotavlja, da se tiska še kako znanstveno delo samo zaradi tega, ker izdajatelji imajo še papir, kupljen poceni, ali ker prevzemajo izdajo knjige, zaupajoč slovesu avtorja in veljavi dela, toda zelo mnogo znanstvenih revij se ne more tiskati in na tisoče rokopisov leži v bibliotekah. Res je, nadaljuje prof. Harnack, da so nemške knjigotržnice polne knjig, toda res je tudi, da manjkajo kupci. Neki knjigar je izjavil, da je med šestimi obiskovalci povprečno le en kupec, velik del kupcev so tujci. Če bi ne bilo tujih kupcev, bi se ne mogel izdati niti 4. del znanstvenih del.

Velik del dijakov ne more kupovati potrebnih knjig za svoje študije. Izdaje Goethejevih in Schillerjevih del so izčrpane; na trgu je le še nekoliko izvodov po visokih cenah. Tako je sedaj nemška mladina brez Goetheja, brez Schillerja in tudi brez Shakespeareja.

Odhod bivšega italijanskega poslanika iz Berlina

BERLIN, 25. Italijanski poslanik Frassati je zapustil Berlin. Wolfova agencija poudarja, da je bil Frassati, še preden je prevzel poslaniške posle, v Nemčiji dobro znan in spoštovan zaradi svojega časnikarskega delovanja. Senator Frassati je razumel posebni položaj Nemčije, a je vendar skušal delovati za zbližanje med obema državama. V Berlinu — zaključuje Wolfova agencija — se obžaluje odhod senatorja Frassatija in to tem bolj, ker si je s svojim osobjem znal pridobiti osebne simpatije.

Avstrija

Italijanska vlada zajamči italijanski delež mednarodnega posojila Avstriji

DUNAJ, 25. Italijansko poslaništvo je izročilo avstrijski vladi Mussolinijevo sporočilo, ki pravi: Izpolnjujoč obveze, ki jih je prevzel moj predhodnik s podpisom ženevskega dogovora in v namenu, da podam Avstriji jasen dokaz, da se Italija zelo zanima za njeno gospodarsko obnovo, sem pripravljen poskrbeti potom odloka-zakona, ki stopa takoj v veljavo, za prevzetje garancije s strani Italije v prid Avstriji. — Mussolini.

Francija.

Razburjenje v Franciji zaradi papeževe enciklike

PARIZ, 26. «Temps» komentira papeževo enciklico in se posebej bavi z mestom, ki pravi, da je sedanji evropski mir fiktiven mir, ki obstoja le na papirju in da skoraj upravičuje nasprotstva proti njemu in željo po maščevanju. Ne moremo dovoliti — pravi list — da se smatra za takega mir, ki je vrnil Alzačane in Lorence materi domovini, ki je zajamčil neodvisnost Belgije, obstoj Velike Britanije in ki je udejstvil narodno ujedinjenje Italije, Poljske, Romunije, Jugoslavije, ki je osvobodil Čehoslovake, zagotovil dolgovano odškodnino francoskim, italijanskim in belgijskim vojnim oškodovancem. Več kot en katolik — nadaljuje «Temps» — bo čitajoč to enciklico težko verjel, da se mu priporoča tako malo upoštevanja miru, kateri je vzpostavil edinstvo in varnost njegove domovine, in da se mu svetuje, naj smatra za skoraj upravičeno željo po maščevanju proti njegovi domovini. Toda francoski katoliki bodo odločno zahtevali izvršitev mirovnih pogodb — nadaljuje list — in če se bo enciklika citirala v strankarskih polemikah, ne bo gotovo nudila argumentov govornikom desnice.

«Journal des Debats» piše: Papež upravičeno smatra pretiravanje narodnega čustvovanja za oviro na poti k miru. Francija je po l. 1870. podala dovolj dokazov patriotizma, miru, spoštovanja dane besede in sprejetih obvez. Osem let po vpadu na njeno ozemlje, štiri leta po zmagi, katere ni zlorabila, zahteva Francija, ki ne goji nikake mržnje in ni imperialistična, zahteva samo, da drugi spoštujejo svete zakone pravice in časti, kakor jih je ona spoštovala.

Dnevne vesti

V zvezi z drzno gonjo «Ere Nuove» proti našemu «Šolskemu društvu» je poslalo vodstvo tega društva v glavnem fašistovskem glasilu «Il Popolo di Trieste» naslednjo izjavo:

«Jako hvaležni bi Vam bili, če bi hoteli uljudno sprejeti v svoj list nastopna pojasnila v stvari senzacionalnih razkritij v «Eri Nuovi» z dne 23. t. m. ... o veliki strogo tajni zbirki Slovanov Julijske Krajine sporazumno z «Narodno Obrano» v tredentistične namene.

Gre za nabiranje tržaškega «Šolskega društva», uvedeno z naravnost amerikansko reklamo v listu «Edinost» na korist

ubogim otročičem, ki obiskujejo slovenske šole v Julijski Krajini, povodom teh praznikov. V članku «Edinosti» z dne 2. decembra t. l. so bile točno opisane izkaznice, s katerimi rečeno društvo nabira prispevke darovateljev.

«Narod sebi» je napis na teh izkaznicah, izdanih od «Šolskega društva» za dan naših otročičev — tako začenja gori omenjeni članek, pozivajoč potem radodarna srca, naj prispevajo po svojih močeh. In ravno ta nadpis ima tudi izkaznica, posneta v «Eri Nuovi». Kakor se vidi, nimajo te izkaznice prav nič opraviti ne z «Narodno Obrano», ne z nedovoljenimi rovarjenji, marveč služijo le nabiranju v dobrodelno svrho.

Blagovolite torej, spoštovani gospod ravnatelj —, da se preprečijo nesporazumljenja, ki bi mogla kaliti mirno sožitje med Italijani in Slovani v teh krajih — ustreči naši prošnji ter priobčiti to izjavo.

Zahvaljujoč se Vam v naprej, Vas zagotavljamo ob tej priliki o našem največjem spoštovanju».

«Popolo di Trieste» je pospremil to izjavo s pripombo: «Došla nam je naslednja izjava in nimamo nikakega razloga, da bi je ne objavili, marveč smatramo celo za svojo dolžnost, da izjavimo, da nam je stvar, na katero se nanaša, **že dlje časa znana in da se nam je vsled marljivih poizvedovanj zagotovilo od uradne strani, da gre tu izključno le za človekoljubno delovanje, dovoljeno po zakonu!**»

Hvaležni smo listu «Il Popolo di Trieste» za ta čin lojalnosti. S tem je blamaža «Ere Nuove» zapečatena od najbolj poklicane strani.

Škof Bartolomasi odhaja. Prejeli smo: Prav dobro se še spominjam, kako slovesen je bil njegov prihod v Trst. Ker nisem mogel razumeti tega tako tihega njegovega odhajanja, sem vprašal nekega našega duhovnika, kaj to pomeni, in on mi reče: Resnici na ljubo moramo priznati, da on sam ni nikoli izdal nobenega naloga, ki bi bil na škodo slovanskemu jeziku v cerkvi. Vse, kar se je v tem pogledu zgodilo, je bilo nasilje raznih organizacij. Ta nasilja je pa škof Bartolomasi očito obsojal in si s tem nakopal naslov: il vescovo sciavo. Kaj naj človek reče k takim razmeram?!

Uredniki «Lavoratora» zopet na svobodi. Kakor poroča včerajšnji «Lavoratore», je bilo pet njegovih urednikov na božič popoldne zopet izpuščeno na svobodo. Zaprte urednike je isti dan predpoldne obiskal v zaporu preiskovalni sodnik, kateri jim je izjavil, da prestopek, katerega so obdolženi, ne zahteva, da bi morali ostati v zaporu, vsled česar da bodo izpuščeni. To se je zgodilo še isti dan okoli štirih popoldne. V zaporu so pridržali le g. Sevnettija.

Pasteurjeva stoletnica. Vsa Francija se pripravlja, da dostojno proslavi danes, dne 27. decembra, 100-letnico rojstva svojega velikega sinu kemika Louisa Pasteurja, znanstvenika svetovnega slovesa. Razna francoska učilišča bodo prav tekmovala v izkazih priznanja učenjaku, ki si je pridobil nevenljivih zaslug za vesoljni svet na socialno-gospodarskem in zdravstvenem polju. Posebno slovesno nameravajo Alzačani obhajati Pasteurjevo stoletnico v Strassbourgu, kjer je Pasteur svoje glavne izume in nauke zasnoval pred nesrečno nemško-francosko vojno. Tam prirede internacionalno razstavo, ki ima praktično pokazati kako so Pasteurjeva odkritja uplivala na splošni kulturno-gospodarski napredek do današnjega dne. Vse pridobitne stroke človeškega poslovanja bodo zastopane na tej razstavi; posebni obsežni oddelki bodo posvečeni poljedelstvu z živinozdravilstvom, mlekarstvom, kletarstvom; dalje bo zastopana velika in mala obrt ne izvzemši hišnega gospodarstva in slednjič še moderna medicina s svojo najnaprednejšo stroko bakterijologijo, biologijo in serologijo, katerim je bil Pasteur pravi začetnik. Vse to bo dokazalo, koliko ima človeštvo zahvaliti veleumu Pasteurja. V trajen spomin se priključi strassbourškemu vseučilišču še Pasteurjev muzej, ki ima predočiti vse ogromno znanstveno delovanje slavljenca počenši od najskromnejšega njegovega laboratorija v hlevu do najpopolnejšega znanstvenega zavoda v Parizu, ki mu ga je hvaležni francoski narod podaril leta 1888. Ob tej priliki odkrije predsednik francoske republike tudi spomenik, ki so ga postavili Alzačani svojemu ljubljencu; on jih namreč ni nikdar pozabil.

Jutri prinesemo izpod strokovnjaškega peresa obširen članek o Pasteurjevem delovanju in pomenu njegovih iznajdb za človeški rod ter se na ta način tudi mi pridružimo k proslavi te svetovne obletnice.

Božični praznik v Škednju — v znamenju nasilja. Mesto odpravljene polnočnice se vrši pri nas slavnostna služba božja rano zjutraj. Množice našega dobrega naroda so napolnile crkev v prazničnem razpoloženju, da v molitvi poiščejo tolažbe, pozabijo na to dolino solz in po prastari zapojejo s «pastirci in z angelci, veselo in neveselo». Brez naših starih pesmi si niti zamisliti ne moremo božičnih praznikov, one napolnijo naše duše z rajsko-pobožnim veseljem, one zanesejo naša srca, dvignejo nas do nebeških višin. — In ta naša sveta čustva so nam globoko razžalili oni «neodgovorni elementi» — Udrli so na kor, najprej zahtevali izpraznitev in potem se zadovoljili s prepovedjo našega petja. Naše duše so občutile težko praznino plakali so od žalosti starčki, ihtele naše matere, naša srca pa so polna gnjeva.

Pozdravi vojakov. Vesele božične praznike in srečno novo leto zavednemu slovenskemu narodu voščijo slovenski vojaki obrežnega topništva iz Špecij: Lasič Henrik, Ciril Mihelič, Klavora Josip, Hrovatin France, Persalja Karlo, Čuk Ernest, Gruden Vinko, Bratuš Ivan, Mrakič Ivan, Sancin Marijo, Škerjanc Josip, Terčič Ivan, Krpan Ivan, Gravnar Vilentin, Valenčič Franc, Meton August, Čufar Franc.

Razen tega voščijo vesele praznike in srečno novo leto sorodnikom, prijateljem in znancem Pertot Ladislav in Vitez Marij, 4. comp. sanità, Bologna; Petelin Rudolf, Smerdel Rudolf, Kočevar Karel, Vatovec Angelj, Lah Ivan, Fonda Rudolf, Hrvat Emil, Ščuka Silvester, Cah Josip, Furlani Danilo, 6. polk bersaglieri v Bologni; Kos Rudolf, Zuban Florijan, Vodopivec Emil, Vičič Mirko, Gregorič Ivan, Opatič Rudolf, Babič Ivan, 6 comp. sanità, Piacenza. Caharija Fran in Furlan Josip 3. težki topničarski polk v Rimu.

Marezige. Občinski zastop v Marezigah je bil razpuščen iz razlogov javnega reda, kakor pišejo italijanski listi.

Zvišanje poštnih pristojbin. Iz Rima javljajo, da se z dne 1. januarja 1923. zopet zvišajo poštne pristojbine.

Dan Nedolžnih otrok, t. j. jutri, bo med Slovani Jul. Krajine prvič posvečen nabiranju darov namenjenim vzgoji naše mladine. Namen je tako blag, tako plemenit, da ne bo gotovo nihče odrekel prošnji, ko bodo nabiratelji in nabirateljice trkali na srca za pomoč. Tisoči slovenske mladine bodo plemenite darovalce ohranili v vednem in hvaležnem spominu.

Društvo državnih vpokojencev se je na svoji seji dne 16. t. m. bavilo z namero poštnega ministrstva izplačevati pokojnine v Trstu, Gorici in Puli upokojencem osebno in ne več po pošti, ter je sklenilo da pošlje ministrskemu predsedniku in zakladnemu ministru brzojavko, v kateri prosi, naj bi ostalo pri dosedanjem načinu izplačevanje, nadalje da pošlje zakladnemu ministrstvu posebno spomenico, v kateri bodo obrazloženi razlogi za omenjeno prošnjo, označene neprilike, katerim bi bili upokojenci podvrženi, če bi morali dvigati pokojnine osebno. Poudarja se, da država od nameravane spremembe ne bi imela nikakega dobička. Sklenilo se je konečno, da se bodo naprosili poslanci in predsedstvo Zveze it. upokojencev za posredovanje pri vladi.

Srednješolsko društvo «Zora». Danes ob 10. uri seja. Vabljeni so tudi vsi zastopniki. Popoldan ob 3 uri važen sestanek, na katerega so vabljeni vsi tovariši mudeči se na počitnicah. — Predsednik.

Dijaška Matica. Ustanovni občni zbor D. M. se vrši dne 6. januarja 1923. Prijave za pristop se sprejemajo do 4. januarja in se imajo nasloviti: Dijaška Matica, Trst, ul. Fabio Filzi 10/I. Za eventuelne informacije se je obrniti istotam dnevno od 19—20 ure. — Pripravljalni odbor D. M.

Iz tržaškega življenja

Tragičen sveti večer: po veselju globoka žalost. Na sveti večer je bilo zbranih v stanovanju družine De Jeudis v ulici Casimiro Donadoni št. 1 A mnogo veselih povabljencev.

Okoli enajste ure, ko je vladalo v tem domačem krogu največje veselje, se je najstarejši sin Mihael, star 15 let, nekaj domislil. Šel je v svojo sobo ter se kmalu potem vrnil. V eni roki je držal raketo, v drugi pa žeplenice. Ko ga je družba zagledala, je utihnila; vsi so bili radovedni, na kak način jih bo deček razočaral.

Kmalu je Mihael rekel, naj upihnejo luči. Ko je bilo vse v temi, je prižgal raketo. Raketa je dajala od sebe zvezdice v mnogih barvah; bil je krasen prizor. Proti koncu se je pa raketa raznesla z močnim pokom ter razmesarila Mihaelu levo roko. Tudi njegov brat Alojzij, star sedem let, ki je stal poleg njega, je dobil poškodbe na obrazu, prsih in rokah. Vsakdo si lahko sam misli, kakšen obup se je lotil navzočih, ko so videli ubogega dečka brez roke!

Ranjenca sta bila prepeljana v mestno bolnišnico. Ugotovilo se je, da je dobil deček raketo od nekega mestnega stražnika.

Božični prazniki in pijanci. Bolniški strežniki na rešilni postaji in v mestni bolnišnici se zelo bojijo velikih praznikov, zakaj pri teh prilikah se morajo pečati skoraj s samimi pijanci. To delo pa ni seveda nič kaj prijetno.

Tudi ti prazniki niso potekli brez manjših krvavih dogodkov. Vsega skupaj je bilo okoli štirideset vinskih bratcev, ki so dali delo rešilni postaji: eni so se stepli, drugi so nesrečno padli itd.

Neka soba v mestni bolnišnici je bila vedno natlačena takih «gostov», ki so bili pobrani na cesti, ko so se skušali strezniti s spanjem. V tej sobi je bilo za vinske bratce prav «luštno»: prvič so bili tam vsi skupaj, drugič so pa zbivali šale, da je bilo za «počt». Če bi bili imeli še malce črnega «kofeta», bi se pa bili počutili gotovo še bolj srečne!

Roparski napad v Bošketu. Dva orožniška brigadirja sta srečala včeraj po noči pri Bošketu nekega mladeniča, ki je bil bos, v samih spodnjih hlačah in v srajci. Vrhu tega je imel še obe roki krvavi.

— Za božjo voljo, kaj pa se je godilo z Vami — sta ga vprašala brigadirja.

Nato je začel nagovorjeni pripovedovati: Šel je proti svojemu domu. Pri Bošketu so ga pa nenadoma napadli štirje tolovaji, oboroženi s palicami. Dva sta planila nanj ter ga vrgla z vso silo ob tla. Nato so ga pa vsi štirje slekli ter sezuli. Poleg tega so ga še pretepli ter ranili na rokah. Okradenec, ki se imenuje Anton Paulisič, star 23 let, stanujoč na Vrdeli, trpi okoli 1500 lir škode.

Prevrtana železna blagajna. V ulici Coroneo stoji v stavbi sodnijska palača. V prvem nadstropju te palače se nahaja stara železna blagajna, v kateri se hrani denar za izplačilo zidarjem. V noči od sobote na nedeljo so vdrli vlomilci v prostor, kjer se nahaja železna blagajna. Blagajno so prevrtali ter vzeli iz nje 1000 lir.

Silen požar v manufakturni trgovini na Goldonijevem trgu. Včeraj popoldne okoli 4.30 je nenadoma izbruhnil silen požar v manufakturni trgovini Petra Tavolata na Goldonijevem trgu (v hiši «Piccola».) Ogenj, oziroma gost, črn dim, ki se je valil v oblakih iz zaprte trgovine, so zapazili prvi nekateri ljudje, ki so šli tedaj tam mimo. Tekli so brž v bližnjo lekarno ter telefonirali na glavno postajo ognjegascev. Kmalu so dospeli ognjegasci ter vdrli v trgovino. Med tem ko to pišemo, se še vedno vrši gašenje. Škoda je velika. Vzroki ognja niso znani.

Sreča v nesreči: triletna deklica padla z tretjega nadstropja, ne da bi dobila najmanjšo poškodbo. V tretjem nadstropju hiše št. 1 v ulici Vergeri stanuje družina Polono.

Včeraj popoldne okoli četrte je odšla gospodinja od doma. V stanovanju je pustila samo, brez nadzorstva svojo triletno hčer Vjktorijo. Deklica se je nekaj časa igrala po kuhinji; končno ji je pa padlo v glavo, da je vzela stolico ter jo prenesla z veliko težavo k oknu. Nato je splezala na stolico, odprla priprto okno ter gledala na ulico. Pri tem pa se je preveč nagnila; zgubila je ravnotežje ter padla na ulico, k sreči na kup peska. Nekatere ženske, ki so videle padajočo deklico, so si zakrile z rokami oči in začele obupno kričati. Deklici pa ni bilo usojeno umreti. Po usodepolnem padcu je vstala ter se nasmehljala navzočim, katerim so se tresle noge od samega strahu.

Deklica je bila preiskana od zdravnika rešilne postaje. Zdravnik pa je ugotovil, da ni dobila srečna deklica niti najmanše poškodbe. O tem dogodku se je včeraj mnogo govorilo po mestu.

DAROVI

Gospod Hinko C. daruje 100 L «Šolskemu društvu».

V počeščenje spomina pok. g. M. Prelog daruje družina Iv. Počkaj L 25.— «Šolskemu društvu».

V počeščenje spomina pok. g. M. Prelogove darujejo «Šolskemu društvu» F. P. L 100.— Ivanka in Josip Prelog L 50.— J. Urbančič iz Bazovice L 20.— «Šol. društvu» in 10 za «Žensko dobrod. udruženje».

Za ukradeni mandolat na Palaževini L 10.— «Šolskemu društvu.»

Za šolsko društvo daruje gosp Stanko Godina ob obletnici pok. hčerke Slavice lir 50 in v počeščenje spomina gospe Prelogove lir 20.

Tolmin. V počeščenje spomina smrti Pavije Fattorjeve so poklonile tolminske gospe «Šolskemu društvu» v Tolminu mesto venca na krsto, znesek L 155.— Hvala!

Mali oglasi

SLUŽBE išče zanesljiv trgovski uslužbenec v špecerijski trgovini kje na Goriškem, najraje v Kobaridu ali Tolminu, gre za malo plačo. Ponudbe pod «Poštenost» na upravništvo. 2281

SOBA meblirana, zračna se da v najem. Via Palladio 2, vrata 11 2282

IŠČEM pomočnika in vajenca za brivsko obrt. Brivnica Žgavec Vipava 2283

SLAMOREZNICE, plugi, brane, kakor vse druge poljedelske potrebščine se dobijo po konkurenčnih cenah pri Vekoslavu Vilharju v Postojni 2284

TRTE cepljene in sadna drevesa se dobijo pri trtnici Ivan Forčič, Preserje p. Komen 2134

KRASNO POSESTVO, oddaljeno ¾ ure od Maribora, 17 oralov vinograda, velikanski sadonosnik, zelenjadni vrt, gosposko poslopje, viničarija, hlevi, vse v dobrem stanju, se proda skupno ali pa posamezne parcele s hišnimi poslopji. Stanovanje s 4 sobami takoj na razpolago. Natančnejše podatke daje g. dr. Rudolf Ravnik, odvetnik v Mariboru, Sodna ulica št. 14/I. 2258

UGODNA PRILIKA. Na Občinah vino od pol litra naprej po L 2.80 in na debelo po L 2.— Gostilna Kette. 2266

IZKUŠENA babica sprejema noseče na dom. Ljubezniva oskrba, zajamčena tajnost. Corso Garibaldi 23/I 2275

PRSNI SIRUP, najboljše sredstvo proti kašlju, prehlajenju, influenci. Lekarna v Il. Bistrici. 78/1

POZOR! Krone, korale, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, via Madonnina 10. I. 82

ZLAT, srebrn in papirnat denar se kupuje in prodaja po zmernih cenah. Menjalnica via Giacinto Gallina 2, (nasproti hotela Moncenisio). Telefon 31-27. Govori se slovensko. 67

Velika zaloga vina, žganja in likerjev

JAKOB PERHAUC

ustanovljena leta 1878

Trst, via S. T. Xydias št. 6, telefon 2-86.

Vedno v zalogi in po cenah izven vsake konkurence: pristen istrski tropinovec, kraški brinjevec in kranjski slivovec.

Lastni izdelki: šumeča vina kakor šampanjec, šumeči istrski refošk Lacrima Cristi in druga.

Specialiteta: Jajčji konjak in Crema marsala ter raznovrstni likerji in sirupi, kakor pristni malinovec in drugi. (50)

APNENICE

tri velike, moderne pri postaji Bivio-Nabrežina se oddajo 672

Pojasnila daje uprava Edinosti.

ŽUPANSTVO TOLMIN

Štev. 1961.

Razpis službe.

Županstvo Tolmin **razpisuje** mesto **občinskega zdravnika** s sedežem v trgu Tolmin. — Kolekovane prošnje za to mesto naj se predložijo podpisanemu županstvu najkasneje do **15. januarja 1923,** in naj bodo opremljene:

a) s potrdilom o italijanskem državljanstvu;

b) z dokazilom o neomadeževanem življenju (nekaznovanju);

c) s spričevalom o telesnem zdravju;

č) s krstnim listom dokazujočim neprekoračene starosti 50 let;

d) z zdravniško diplomo v izvirniku ali poverjenem prepisu;

e) z dokazilom, da je prosilec vešč slovenskega in italijanskega jezika v govoru in pisavi.

Pogoji: Služba obč. zdravnika je začasna in sicer za dobo enega leta od dneva vstopa. Po preteku tega roka sledi stalno imenovanje. Plača po dogovoru.

TOLMIN, 17. decembra 1922.

(778) Za župana: J. MRAK.

Najvišje cene plačujem za

KOŽE

kun, zlatic, lisic, dihurjev, vider, jazbecev, mačk, veveric, krtov, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16 88

Sprejemajo se pošiljatve po pošti.

ŠTEDILNIKE

vseh vrst in velikosti, za vzidanje in železne, izdeluje in postavlja najceneje dobro znana izdelovalnica štedilnikov 725

KRANJEC, Trnovo pri Ilirski Bistrici.

ZAHVALA

Vsem blagim osebam, ki so hotele, s spremljevanjem na zadnji poti, z darovanjem cvetja ali na katerikoli način biti soudeležne naše žalosti ob izgubi naše nadvse ljubljene

MARIJE PRELOG

izrekamo našo najtoplejšo zahvalo.

TRST, 27. decembra 1921. Rodbina **PRELOG**

†

S tužnim in potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša nadvse ljubljena sestra, svakinja in teta, gospa

Ivana Palloka roj. Podreka

vdova stotnika

dne 22. t. m. ob 11. in pol predpoldne po mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspala. — Pogreb drage pokojnice se je vršil v nedeljo, 24. decembra ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče k Sv. Danijelu.

VOLČE, dne 27. decembra 1922. Obitelji **Podreka - Zavertarik**

JADRANSKA BANKA

CENTRALA TRST (1)

Delniška glavnica L 15,000.000 Rezerve L 5,100.000

Podružnice: **Opatija, Zadar, Dunaj.**

Afilirani zavodi: **Jadranska Banka Beograd** in njene podružnice: Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Novisad, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb.

NEW-YORK: **Frank Sakser State Bank.**

VALPARAISO: **Banco Yugoslavo de Chile.**

Izvršuje vse bančne posle.

PREJEMA VLOGE

na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 3 ¾ %.

Na odpoved vezane vloge obrestuje po najugodnejših pogojih, ki jih sporazumno s stranko določa od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (safes)

Zavodovi uradi v Trstu:

Via Cassa di Risparmio štev. 5 — Via S. Nicolò štev. 9.

Telefon št. 1463, 1793, 2676. Blagajna posluje od 9.30 do 12.30 in od 14.30 do 16.

PODLISTEK

Igralec, ki dobiva.

Spisal **Mavricij Jókai**

Iz madžarskega izvirnika poslovenil

Ivan Koštiál 72

Ob pogledu na to zvezdo je Rus posvetil glavo. Nanaglo je bilo konec napadajoče (agresivne) ohlostí na njegovem obrazu. Iz njega je postal ujetnik. — Lord Adam je stopil z onim samozavestnim ponosom, ki razorožuje, pred napadalca ter mu pogledal hrabro v oči. — «Pridi v mojo delovno sobo», mu je dejal; «tam boš zvedel vse drugo». S temi besedami je šel sam naprej, svojega gosta pa je pustil iti zadaj. — Ko je prišel v sobo, okrašeno z velikimi zemljevidi in polno knjig, je pokazal Rusu mesto na zofi, sam pa se je vrgel v naslonjač, vrteč okrog prsta zlato zvezdo, ki je bila na vrvci. — «Ti veš, kaj je tale zvezda? Znak družbe «Sojuz blagoděnstvija» (ruski = «Zveza dobrodelnosti»), čigar ud si tudi ti. To je zveza vseh po svobodi hrepenečih slovanskih narodov, nadalje tudi Grkov, Rumunov in morda kmalu tudi Madžarov». — «Ampak ti si Aglež! Kako si zašel v to družbo?» — «Nič ne dé. Kjerkoli na svetu je boj za svobodo, povsod najdeš tudi Angleže. Jaz sem tudi že nekaj izvršil; zato imam zlato zvezdo. Imenujejo me «lepega Marka». — «Kaj? «Ti si bil tisti, ki je spuntal Uskoke ter ž njimi zalarmiral dalmatinsko primorje?»

«To je bil čeden majhen alarm. Zató so morali Avstrijci mobilizirati celo vojsko; dozdaj so že potratili par miljonov goldinarjev.» — «A kaj so ti pa storili Avstrijci hudega?» — «Tudi to ti povem. Tudi to bi lehkó storil takó, da bi govoril s teboj v tonu patosa, da bi deklamiral vzvišene diatribe o svobodnih narodih in njihovih tiranskih zatiralcih, tlačilcih in trinogih; toda to odložim do tistega časa, ko me bodo v angleški gosposki zbornici. (house of lords) napadali moji nasprotniki; tukaj med štirimi stenami in pred teboj ne maram siliti svoje fantazije; govorim resnico. Lord-kancelar me je predlagal za veleposlanika na Dunaju in nato je Metternich odgovoril, da mu je vse eno če pošlje angleški kralj za koslanika čisto pametnega ali pa čisto blaznega človeka — a napol blaznega naj ne pošilja! Za avstrijskega ministra je ta dovtip dovolj dober. Jaz sem rekel na to: bodimo pa popolnoma blazni, da se prikupimo Metternichu! In nakopal sem mu vstajo v jadranskem primorju. Bil sem tri mesece uskoški vojvoda: pred mano so nosili na sulico nataknjene glave ter sem se vojskoval zoper dve velesili na morju in na kopnem.» — «Zdaj je pa že konec vojvodovanja in vojskovanja». — «Zdaj se šele pričenja oboje! Zdaj pride najboljše. Jaz delujem, med tem ko vi oprezujete. Zato je moral Metel umreti; zakaj tudi on je bil za oprezovanje, za odlašanje. Jaz nisem tak. Nekje mora nekdo to reč začeti. Ypsilanti razpenja zastavo v Moldavi, Germanos Mavromichalis v Koreji, jaz v jadranskem primorju, kjer bi moral prvotno Metel stopiti na čelo bojevnikov za svobodo. Ker tega ni storil, je moral umreti. Tvoja dolžnost pa je, bržko slišiš, da se je med Krasom in Velebitom znova vnel boj, vdreti s svojo ladjo, ki ti je izročena, v Kotorski zaliv ter pozvati pod orožje Črnogorce...» — Lord Adam je govoril Rusu v takem tonu, v kakršnem navadno govori poveljnik podrejencem. — «Jaz poznam svojo dolžnost», je dejal Rus, «a to lehkó povem naprej, da bo to podjetje zdaj združeno z največjimi težkočami. Neuspeli upor okrog Senja je spravil Avstrijce na noge; zdaj imajo ti vse točke zasedene, vsako bližajočo se ladjo preiskujejo, in brško začujejo kak strel iz puške takoj so tu z vseh strani in razkropijo tiste, ki so se zbrali».

(Dalje).